

Natuur heeft verhalenvertellers nodig

Wie herinnert zich nog die docent die de materie droog en recht uit het boek overbracht? Het zijn de mensen die weten hoe ze met een verhaal indruk kunnen maken, kunnen verbinden en verandering teweeg kunnen brengen, die blijven hangen in ons geheugen. De verhalen die verteld zijn met passie en bevlogenheid. Een echt verhaal, van iemand die het zelf heeft doorgemaakt en met zijn of haar verhaal precies de juiste snaar weet te raken. De natuur kan zulke bekwame verhalenvertellers goed gebruiken. Maar waar vinden we deze verhalenvertellers? En welk verhaal heeft de natuur nodig? Ik vraag het Anthonie Stip, maker van de podcast Toekomst voor Natuur en projectleider bij De Vlinderstichting.

Tekst:
Marjelle Molenaar
& Anthonie Stip
De Vlinderstichting

Voor de podcast Toekomst voor Natuur spreekt Anthonie regelmatig met bevlogen mensen die een echt verhaal over de natuur te vertellen hebben. De gesprekken met zijn gasten leveren hem de nodige inzichten op. Ook gasten raken geïnspireerd om verder te denken en beseffen dat ze misschien wel meer te vertellen hebben dan ze van tevoren dachten. Maar waar vind je al deze verhalenvertellers? En waarom moeten hun verhalen verteld worden?

Anthonie: “Om met dat laatste te beginnen: goede verhalen spreken tot de verbeelding, raken ons hart. En als we verder willen

komen met natuur in onze samenleving moeten meer mensen ervaren dat natuur geen luxe is, maar verweven met heel ons bestaan. We hebben mensen nodig die daar met passie over kunnen vertellen, die ons beeld kunnen kantelen. Vandaar: verhalenvertellers. Waar ik die vind is het geheim van de smid. Je moet er een beetje een neus voor hebben, aanvoelen of iets een verhaal is of niet. Met Toekomst voor Natuur deel ik die verhalen met iedereen die ze maar wil horen.”

Wat inspireert jou om deze verhalen een podium te geven?

“Allereerst: ik heb sterke behoefte aan een genuanceerder beeld over onze natuur. Ja, het gaat vaak slecht met een deel van onze natuur, maar er gaat ook van alles goed. Die balans probeer ik weer een beetje terug te brengen met de podcast. Er komt ook eigenbelang bij kijken. Ik ben zelf ook een natuurverhalenverteller. Om gevoed en geïnspireerd te blijven, heb ik ook verhalen van anderen nodig. En ik weet zeker dat het leidt tot meer en rijkere natuur.”

Hoe is natuur gebaat bij het vertellen van een verhaaltje?

“Een goed verhaal activeert onze

verbeelding. Dat is iets wat onze ‘natuursector’ hard nodig heeft: meer verbeeldingskracht. We hebben zoveel natuur verloren in korte tijd, dat we ons vaak een rijke natuur niet meer voor kunnen stellen, simpelweg omdat we die referenties niet meer hebben.

“Wij zijn de veroorzakers van veel ellende, als we het willen oplossen zullen wij moeten veranderen, niet de natuur.”

Goede verhalen, gebaseerd op inhoud uiteraard, zetten aan tot actie en ambitie en maken rijke ecosystemen weer mogelijk.”

Maar hoe zorg je dan dat de natuur er echt wat aan heeft?

“Het begint met op een andere manier kijken naar jezelf en je leefomgeving. Als je je ervan bewust bent dat wij als mensen onderdeel zijn van een kwetsbaar web van leven met talloze afhankelijkheden van de natuur, ga je ook anders kiezen. Hoe en wat die keuzes zijn, zal van persoon tot persoon verschillen. Maar het zal impact hebben op hoe wij met de aarde omgaan. Wat we ook nodig hebben is opschaling. We moeten de goede dingen op veel grotere

ANTHONIE STIP (1991) maakt sinds begin 2022 de podcast Toekomst voor Natuur. Anthonie is een gedreven natuurbeschermer én podcastmaker die sinds 2014 voor De Vlinderstichting werkt als projectleider. De belevenissen in de natuur dicht bij huis tijdens zijn jeugd inspireerden hem om aan de slag te gaan in natuurbescherming. Een onvergetelijke ontmoeting met een klapekster op drie meter voor zijn neus. Gewoon om de hoek in de polder op een mistige winterochtend met waanzinnig mooi strijklucht. Het zijn die belevingen waaruit inspiratieve verhalen geboren worden.

schaal gaan doen. Er is geen tijd meer voor een eindeloze rictingenstrijd in de natuurwereld, we zullen moeten inzetten op én rewilding, én meer natuur in de steden, én rijkere cultuurlandschappen én landbouwsystemen die rijk zijn aan biodiversiteit én veerkrachtige landschappen. Het biodiversiteitsvraagstuk is veel te groot om te doen alsof we een keuze hebben.”

“Het is die emotionele waarde die weer terug moet in onze verhalen.”

Anthonie vertelt dat hij al langer op zoek is naar een volgende stap met Toekomst voor Natuur. Nu beluistert een groeiende groep mensen ieder voor zich de podcastafleveringen en wordt daardoor individueel gevoed, maar hoe mooi zou het zijn om die mensen bij elkaar te brengen? Anthonie raakte in gesprek met Bas Breman, die bij de WUR onderzoek doet naar natuurverhalen en toekomstverkenningen maakt voor onze natuur. Hij bleek met dezelfde vraagstukken bezig als Anthonie. Ze hebben de handen ineengeslagen om een bijeenkomst te organiseren. Al snel haakte Simone Ritzer van het Wageningen Dialogue Centre ook aan. En zo is Toekomst voor Natuur Live ontstaan.

Anthonie: “Rond het thema natuurverhalen willen we mensen inspireren met nieuwe perspectieven op natuur. Ook willen we mensen bij elkaar brengen, er zit zoveel creativiteit en energie in die grote groep luisteraars, daar kan heel veel moois uit ontstaan! En je moet niet vergeten dat het soms best eenzaam kan zijn om voor de belangen van natuur op

te komen in organisaties die met heel andere dingen bezig zijn en daarbij de natuur niet nodig denken te hebben. Of als je met zulke organisaties moet samenwerken. Dan helpt het om met anderen hierover in gesprek te zijn en netwerken op te doen.”

Heeft natuur een nieuw verhaal nodig?

“Voor de helderheid: er is geen sprake van één verhaal, nu al niet en in de toekomst ook niet. De kracht zit voor mij juist in de meerstemmigheid van alle verhalen. Ook Henny van der Wind, die eerder kantelpunten in de natuurbescherming van de afgelopen eeuw analyseerde, komt tot die conclusie. Diversiteit in benaderingen van natuur is krachtig. Eigenlijk net zoals een ecosysteem functioneert: met een veelvoud aan verbanden en afhankelijkheden.

“Het dominante verhaal van nu gaat over verlies: verlies van natuurrijkdom, van belevenissen, van betekenis. Ik denk dat de nieuwe verhalen onder andere gaan over hoe wij met dat verlies omgaan én over hoe we door dat verlies heen kunnen kijken naar herstel.”

Tegelijkertijd blijkt wel dat sommige van de huidige verhalen over natuurbescherming behoorlijk geïnstitutionaliseerd zijn. En daarmee bedoel ik dat ze bureaucratisch en boekhoudkundig zijn, dat het idealisme eruit is verdwenen. Mensen worden niet warm van – ik noem maar wat – habitat-type H9120, beuken-eikenbossen met hulst in de ondergroei. Maar een ontmoeting met een boom-

marter of een zwarte specht op een mistige ochtend vergeet je nooit meer. Het is die emotionele waarde die weer terug moet in onze verhalen. Vertel wat het met je doet. En dat rijke natuur veel meer van zulke beleving met zich meebrengt. Van ‘extinction of experience’ naar ‘creation of experience’.”

Hebben we meer verhalen nodig of juist meer verhalenvertellers?

“Zeker meer verhalenvertellers! Maar ook meer mogelijkheid tot het ontstaan van verhalen. In lege landschappen valt weinig te beleven. Dus dan gaan onze verhalen over verlies. In rijke landschappen kom je zoveel tegen, daar raak je bij wijze van spreken niet over uitverteld! Wij zijn het normaal gaan vinden dat we die rijkdom eigenlijk alleen nog op vakantie tegenkomen. Dat moet ook weer kunnen in de Lage Landen. De natuurherstelverordening geeft hiervoor denk ik mooie aanknopingspunten. Voor bestuivers bijvoorbeeld geeft de verordening concrete doelen, die bovendien ambitieus zijn. En geen inspanningsverplichting, maar een resultaatsverplichting. Lidstaten moeten – voor het eerst – echt meters gaan maken voor bestuivers. Dat biedt veel kansen voor substantieel natuurherstel.”

Werk aan de winkel dus. Gelukkig schuilt er een verhalenverteller in iedereen. Wil jij ook verhalenverteller voor de natuur worden? Of zit jij vol verhalen, maar zoek je manieren om deze naar buiten te brengen? Kom op maandagmiddag 22 september naar het event ‘Toekomst voor Natuur Live’.

Meer informatie: event.wur.nl/toekomstvoornatuurlive ●